

28 mei 2015   Masterclass interculturele psychiatrie en jeugd-ggz ten behoeve van kwetsbare migrantenjeugd

---

Aanleiding

Migranten en vluchtelingen vinden moeizaam aansluiting bij de in Nederland geboden psychische zorg. Ze zijn korter in behandeling, komen minder vaak aan bod voor psychotherapie, krijgen vaker medicatie en worden vaker gedwongen opgenomen. In verhouding tot het geconstateerde psychisch leed onder vluchtelingen, vindt slechts een enkeling de weg naar de jeugd-GGZ. Verbetering van de geestelijke gezondheidszorg aan migranten en vluchtelingen is een tweezijdig proces: bruggen bouwen vanaf beide oevers. Het is noodzakelijk om de competentie en zeggenschap van allochtone cliënten te vergroten. Maar het is evenzeer noodzakelijk om de culturele sensitiviteit en het grensverleggend professioneel handelen van hulpverleners te versterken.

In het kader van het EIF-project Verbeteren toegang en participatie jeugd-ggz ten behoeve van kwetsbare migrantenjeugd organiseren we deze masterclass specifiek voor behandelaren in de ggz en artsen.

Doelstelling:

Deze masterclass heeft ten doel om GGZ professionals te versterken met kennis om meer inzicht te hebben in de beleving, presentatie, signalering en behandeling van ggz-problematiek bij kwetsbare migrantenjeugd en het aanreiken van handvatten voor het verbeteren van de communicatie met migrantenouders.

Doelgroep:

Professionals werkzaam in de ggz (psychiaters, psychologen/psychotherapeuten, praktijkondersteuners huisartsen/POH-GGZ, sociaal psychiatrisch verpleegkundigen/SPV'ers), huisartsen en JGZ-artsen en verpleegkundigen van de GGD

Instellingen en behandelaren uit de brede regio van Ede ('s Heeren Loo, Pro Persona, Atria, Karakter, Eleos, Kop & Lijf, Indigo, huisartspraktijken/maatschappen, JGZ/GGD), secundair vanuit andere gemeenten

Globaal programma:

15:30-16:00 uur: inloop met snack en soep

16:00-16:30:   aftrap met lezing(en) en interactie

16:30-17:45 uur: eerste ronde workshops

17:45-18:15 uur: pauze met broodjes/muliculti hapjes/salades

18:20-19:35 uur: tweede ronde workshops

19:40-20:00 uur: afsluiting met interactie zaal en panel deskundigen

20:00 uur: kop koffie/thee en versnapering

Opening en introductie Masterclass

15:30-16:00

Inloop met snack/soep

16:00 -16:15 Introductie door dagvoorzitster drs. Indra Boedjarath, hoofdbehandelaar Care Express, opvoedpoli + psychologe/psychotherapeute bij MHC Beeklaan (Mental health Center, Praktijk voor psychiatrie en psychotherapie en Centrum voor transculturele expertise) te Den Haag, oud-directeur MIKADO (landelijk kenniscentrum interculturele ggz/zorg), trainster, docente, publiciste, dagvoorzitster, en bezig met promotieonderzoek op suïcide en culturele aspecten.

16:15 -16:30 Interculturele psychiatrie en jeugd-ggz: wetenschappelijke overview door mr. dr. Lieke van Domburgh. Senior onderzoeker bij Rentray en afdeling Kinder- en Jeugdpsychiatrie van het VUmc

Mr. Dr. Lieke van Domburgh is senior onderzoeker bij het VUmc, afdeling Kinder- en Jeugdpsychiatrie. Daarnaast is zij hoofd van de afdeling Onderzoek en Ontwikkeling van LSG-Rentray (o.a. jeugdzorg en jeugdGGZ aanbieder) en hoofddocent gedragsstoornissen bij de postdoctorale opleiding GZpsycholoog Radboud/SPON. Ze is betrokken bij de ontwikkeling van het landelijk instrumentarium voor de jeugdstrafrechtketen en gepromoveerd op de ontwikkeling van kinderen die beneden de 12 jaar met de politie in aanraking komen.

16:30-17:45 uur

Workshops Ronde 1

17:45-18:15 uur

Buffet met broodjes/multiculti hapjes/salades

18:20-19.35 uur

Workshops Ronde 2

19:40-20:00 uur

Afsluiting met interactie zaal en panel deskundigen

20:00 uur

Kop koffie/thee met versnapering

WORKSHOPS

Workshop 1.

Dr. Cor Hoffer. Trainer, adviseur en onderzoeker op het terrein van de interculturele communicatie. www.corhoffer.nl

Identiteitsvorming bij migranten jeugd, invloed van cultuur en levensbeschouwing in presentatie en behandeling van ggz-problematiek en het gebruik van het Cultureel Venster Jeugdhulpverlening.

Cor Hoffer is als cultureel antropoloog en socioloog ruim 25 jaar actief in de interculturele GGZ. Verzorgt trainingen voor onder meer huisartsenorganisaties, GGZ, Jeugd- en Opvoedhulp. Deze workshop gaat over intercultureel werken met als praktisch voorbeeld het leren werken met het Cultureel Venster Jeugdhulpverlening. In de praktijk krijgen professionals te maken met cliënten, die zelf naar Nederland zijn gemigreerd of van wie de (voor)ouders zijn gemigreerd. Zij worden geconfronteerd met de invloed die migratie heeft op het leven en hun identiteitsvorming. Hulpverleners en begeleiders maken kennis met voor hen onbekende opvattingen over problemen en ziekten, manieren om hulp te zoeken en visies op leven en dood. Ook kunnen opvoedings- en levensstijlen van ouders, familie en cliënten anders zijn dan hulpverleners gewend zijn. De vraag rijst hoe (autochtone en allochtone) professionals hier adequaat op kunnen reageren en op welke wijze zij hierover met cliënten en betrokkenen uit hun omgeving kunnen communiceren. Deze vraag staat centraal in deze workshop. Het doel hiervan is tweeledig. Ten eerste zal met de deelnemers worden besproken welke invloed cultuur en levensbeschouwing hebben op hun werk. Ten tweede worden praktische tips gegeven hoe zij daar in de praktijk mee om kunnen gaan. In dit verband wordt het Cultureel Venster Jeugdhulpverlening (CVJ) geïntroduceerd.

Workshop 2. Dr. Victor Kouratovsky. Directeur van Expat Psy. Daarnaast als Klinisch psycholoog en Kinder- en Jeugdpsycholoog Specialist NIP tevens verbonden aan Lucertis kinder- en jeugdpsychiatrie.

Cultuur sensitieve en handelingsgerichte (psycho)diagnostiek in de jeugd-ggz: toepassing psychodiagnostiek en diagnostische testen in de jeugd-ggz bij migrantenkinderen en jeugd .

In deze workshop wordt een overzicht gegeven van de knelpunten maar vooral ook de mogelijkheden van psychodiagnostiek in het algemeen en testen in het bijzonder in het geval van een andere culturele en/of talige achtergrond van kinderen en jongeren. Victor Kouratovsky is specialist op dit gebied met meerdere publicaties en maakt gebruik van een laatste, nog te verschijnen boek van zijn hand dat is gebaseerd op de meest recente bevindingen en inzichten vanuit de neuroscience en de ontwikkelingsbiopsychologie. Hieruit blijkt enerzijds een zeer groot belang van cultuur en anderzijds van stress. Cultuur wordt vanuit dit kader begrepen als noodzakelijke buffer tegen de sterk pathogene effecten van overweldigende stress. Op individueel niveau moet stress voldoende kunnen worden gebufferd om te kunnen overleven in een bepaalde omgeving en dit vraagt om een zo goed mogelijke afstemming op die omgeving in de vormen van zelfregulatie en zelfcontrole. Deze vermogens komen tot stand in wisselwerking met de (culturele) omgeving volgens een proces dat hij Inwikkeling heeft genoemd. In deze workshop staat de vraag centraal hoe deze en dergelijke recente wetenschappelijke bevindingen en inzichten praktisch en vanuit een handelingsgerichte optiek zijn toe te passen in de kinder- en jeugdpsychiatrie.

Workshop 3. Züleyha Sahin en Monica Jorna van Transcultureel Bureau De Mix (www.bureaudemix.nl) en Bureau Jeugdzorg Gelderland.

Praktische handvatten in het gesprek met migrantenouders.

Het gesprek met migrantenouders staat centraal in deze workshop. Het doel van dit onderdeel is meer inzicht te krijgen in de belevingswereld van migrantenouders als je ze spreekt over onderwerpen als:

- signalen van ontwikkelingsachterstanden (LVB)

- zorgen over de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind en eventuele psychische problemen.

Daarnaast is het doel om na te gaan hoe je ouder(s) de ruimte geeft om het te hebben over hun eigen ideeën en beleving wat betreft een mogelijke ontwikkeling(s)(achterstand) en psychische klachten van het kind en mogelijke oplossingen binnen hun eigen culturele context.

Dit onderdeel is een training met als specifieke thema's:

1. Impact van migratie:

- *Effect van migratie op het functioneren van migrantengezinnen*
- *Opvoeden en opgroeien tussen twee culturen en aandacht voor uitsluitingsmechanismen*
- *Schaamtecultuur binnen migrantengezinnen met betrekking tot LVB en psychische klachten*
- *Korte inleiding op het culturele gezinsinterview; aanvulling op het culturele interview met aandacht voor opvoeding /beleving van ontwikkelingsproblematiek van kinderen (bv ADHD/ASS)*

2. Invloed van cultuur en Religie (Islam) op omgaan met LVB en psychische problematiek:

- *Welke vragen kun je stellen om te achterhalen of het gezin gebruik maakt van traditionele-religieuze geneeswijzen/genezers en hoe kun je daar eventueel mee samenwerken*
- *Aanbevelingen voor interculturele gespreksvoering*

Tijdens de workshop wordt er gebruik gemaakt van audio materiaal en oefeningen die aansluiten bij de materie.

Workshop 4. Dr. Xavier Moonen. Beleidsadviseur Koraal Support onderdeel van Koraal Groep. Researcher College and Graduate School of Child Development and Education University of Amsterdam. Bijzonder Lector Zuyd Hogeschool: www.zuyd.nl/lectoraat/inclusie-van-mensen-met-een-verstandelijke-beperking.

LVB-problematiek bij migrantenjeugd.

Jeugdigen met een migrantenachtergrond die functioneren op het niveau van een LVB: een blijvende beperking of een uitdaging? Wat weten we over het vaststellen van een LVB en hoe gaan we er mee om in de context van jeugdigen met een migrantenachtergrond.

Workshop 5.

Indra Boedjarath , hoofdbehandelaar Care Express, opvoedpoli + psychologe/psychotherapeute bij MHC Beeklaan

Zelfsbeschadiging en suïcide bij migrantenongereen

Een op vier jongeren beschadigt zichzelf. Zelfdoding is binnen deze groep de tweede doodsoorzaak, na verkeersongelukken. Bij Turkse en Surinaams-Hindoestaanse jongeren is het aantal suïcidepogingen twee tot vier keer hoger. Herkenning van dit suïcidale gedrag wordt bemoeilijkt door culturele aspecten en doordat zij hun problemen vaak voor de buitenwereld verborgen houden. En wanneer u een jongere met suïcidegedachten of zelfbeschadigend gedrag signaleert, kan het lastig zijn het gesprek hierover aan te gaan. Hoe legt u het eerste contact met deze groep? Welke culturele aspecten kunnen daarbij een rol spelen? In de workshop krijgt u kennis over suïcidaal gedrag bij allochtone jongeren aangereikt. daarbij komen de cultuurspecifieke achtergrond en betekenis van suïcidaal gedrag aan de orde. Met oefeningen wordt aandacht besteed aan de benodigde houding en vaardigheden om goed contact te maken met deze doelgroep.